

Handläggare: Anne-Christine Davidsson
Telefon: 508 03 187

Till
Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Förslag till organisatorisk placering av heminstruktörer

Svar på remiss

Förvaltningens förslag till beslut

Stadsdelsnämnden lämnar svar på remissen i enlighet med tjänsteutlåtandet.

Maria Häggblom

Margareta Ericson

Stadsdelsdirektör

Avdelningschef

Sammanfattning

I budget 2011 fick stadsdelsnämnderna i uppdrag att hitta nya samarbetsformer för att bilda kompetenscentrum där områden med få medarbetare och hög grad av specialistkunskap skulle identifieras. Ett av de områdena som definierades som lämpligt var heminstruktörernas.

I budget 2012 fick kommunstyrelsen i uppdrag att utreda den organisatoriska placeringen av heminstruktörer, utredningen ska vara klar vid halvårsskiftet 2012 och en eventuell förändring träder i kraft 2013.

I heminstruktörernas arbetsuppgifter ingår bland annat att utbilda personal i skötsel av hörapparater, vara behjälplig vid kontakt med ögon- och öronläkare, syncentral och hörselklinik samt att vara behjälplig vid fel på hörapparater och andra hörhjälpmedel.

Stadsledningskontorets förslag innebär att heminstruktörerna organiseras i tre regioner, detta för att öka samsynen i staden, minska graden av ensamarbete och öka möjligheterna till kollegialt samarbete.

I förslaget föreslås också att heminstruktörerna ska arbeta med personer över 20 år, i dagsläget har vissa stadsdelsnämnder en åldersgräns på 20 år och andra på 65 år.

Förvaltningen instämmer i att den föreslagna indelningen i regioner kommer att leda till ökad samsyn och likställighet i staden.

Vad gäller den organisatoriska placeringen av heminstruktörer i Västra staden anser förvaltningen att en placering inom Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning skulle vara ett bra val för regionen.

Ärendet

I budget 2011 fick stadsdelsnämnderna i uppdrag att hitta nya samarbetsformer för att bilda kompetenscentrum. Syftet var att inom områden med få medarbetare och med hög grad av specialisering skulle kompetenscentrum medföra ökade kunskaper och möjlighet till metod- och kvalitetsutveckling. Ett av de identifierade områdena som definierades som lämpliga för detta var heminstruktörerna. Ytterligare ett skäl att se över denna grupps organisation var att få en samsyn i alla stadsdelsnämnder när det gäller de frågor som hanteras av heminstruktörerna.

I budget 2012 fick kommunstyrelsen i uppdrag att utreda den organisatoriska placeringen av heminstruktörer där centralisering till en nämnd eller regionalisering ska prövas. Utredningsarbetet ska vara avslutat senast 2012-06-30 och inarbetas i budget 2013.

Riktlinjer för heminstruktörer

I de riktlinjer som reviderades av Socialförvaltningen i februari 2012 anges följande:

En heminstruktör har till uppgift att ge hjälp till självhjälp och stödja förmågan hos personer med syn- och/eller hörselskador att klara eget boende och i övrigt leva ett så normalt liv som möjligt. I heminstruktörens arbete ingår att utarbeta former för anpassning i det dagliga livet. Målet är att den enskilde efter träning ska klara ett mer självständigt liv. Efter träning tillsammans med heminstruktören kan den enskilde i många fall lära sig att behärska olika sysslor som han eller hon har svårt med.

När en person med syn- eller hörselskada ansöker om hjälp i hemmet är det angeläget att biståndshandläggaren redan i utredningssituationen bistår den

enskilde i att konsultera en heminstruktör. Insatsen bör vara lättillgänglig och utformas så flexibelt som möjligt. Som huvudregel kan den enskilde själv ta direkt kontakt med en heminstruktör.

Arbetsuppgifter för heminstruktörer idag

I detta ärende finns vissa förutsättningar om till vilka åldrar och grupper som heminstruktörernas arbete ska riktas mot. Den nya organisationen får i uppgift att se över arbetssätt och arbetsuppgifter. Idag arbetar heminstruktörerna bland annat med följande arbetsuppgifter:

- Utbilda personal i skötsel av hörapparater, bemötande samt hur man underlättar kontakten med syn- och hörselskadade.
- Lära ut och träna användaren av syn- och hörselhjälpmedel.
- Informera om olika hjälpmedel som finns för egenköp eller för förskrivning till personer med syn- och hörselskador.
- Träna orientering i hemmet och i närmiljön.
- Träna och stödja till ett mer aktivt liv i hemmet och den dagliga livsföringen.
- Vara behjälplig vid fel på hörapparat och andra hörhjälpmedel.
- Vara behjälplig i kontakt med öronläkare, hörselklinik, ögonläkare och syncentral.

Stadsledningskontorets synpunkter och förslag

I arbetsgruppen (stadsledningskontorets förnyelseavdelning i samarbete med representanter från socialförvaltningen, äldreförvaltningen samt Älvsjö och Skarpnäcks stadsdelsförvaltningar) har tre alternativ övervägts för placering av heminstruktörerna: Loka, regional eller central placering.

Stadsledningskontoret föreslår att funktionen heminstruktörer organiseras i tre regioner. Argument för detta är följande:

- Det ger möjlighet till en ökad specialisering bland heminstruktörer.
- Förslaget ger en bra kompromiss mellan att en viss lokalkännedom finns kvar men möjlighet till ett kollegialt samarbete och utbyte ändå sker.
- Den höga graden av ensamarbete försvinner.
- Med ett tätare samarbete mellan heminstruktörerna bör en ökad samsyn inom staden vara möjlig. Det är dock viktigt att de tre regionerna har ett gemensamt nätverk för att samsynen ska vara heltäckande.
- Det är lättare för en grupp av anställda att vara en fungerande part mot landstinget.

De tre regionerna föreslås bestå av:

Förslag till organisatorisk placering av heminstruktörer

Box 4066 163 04 Spånga. Fagerstagatan 15
Telefon 508 03 000

- Västra staden – Stadsdelsnämnderna Rinkeby-Kista, Spånga-Tensta, Hässelby-Vällingby och Bromma.
- Innerstaden – Stadsdelsnämnderna Kungsholmen, Norrmalm, Östermalm och Södermalm.
- Södra staden – Stadsdelsnämnderna Enskede-Årsta-Vantör, Skarpnäck, Farsta, Älvsjö, Hägersten-Liljeholmen och Skärholmen.

I dagsläget finns, omräknat till heltidstjänster, 13 tjänster som heminstruktörer. I de fall heminstruktörerna även har andra arbetsuppgifter ska denna del av tjänsten kvarstå på respektive stadsdelsnämnd. Omräknat i heltidstjänster kvarstår 11 tjänster som heminstruktör. I utgångsläget beräknas tre tjänster åtgå till Västra staden och fyra tjänster vardera till Innerstaden samt Södra staden. Detta är beräknat utefter den aktuella storleken på stadsdelsnämndernas äldreomsorg. Heminstruktörerna är anställda av en stadsdelsnämnd i varje region, denna nämnd har personalansvar för dessa personer. Det är upp till varje region att bestämma tillhörighet för heminstruktörerna, lämplig organisation samt närhet till bra kommunikationer över hela regionen ska dock vägas in. Tillgång till rum för möte med brukarna ska tillhandahållas av varje stadsdelsnämnd. De tre regionerna ska ha ett formaliserat sätt att samarbeta så att mesta möjliga överensstämmelse finns inom de tre regionerna.

För närvarande riktar sig heminstruktörernas arbete i en del stadsdelar till personer över 65 år medan man i andra stadsdelar har en åldersgräns på 20 år. För att samma rättigheter till insatser ska gälla oavsett vilken stadsdel man bor i föreslås en åldersgräns på 20 år för hela staden.

Ekonomi

Den totala kostnaden för heminstruktörerna uppgår till drygt 5 mnkr. De tre stadsdelsnämnder som får ansvar för heminstruktörer debiterar övriga nämnder. Andelen som varje nämnd ska betala bör det första året utgå ifrån den andel äldreomsorg som respektive nämnd har av regionens total. Kommande år är regionerna fria att komma överens om annan debiteringsgrund, till exempel kan antalet ärenden för heminstruktörerna per nämnd användas som ett underlag.

Personal

Bemanningen av de elva tjänsterna kommer att ske genom internrekrytering av de befintliga heminstruktörerna i Stockholms stad. Extern rekrytering kommer endast att ske om antalet sökande understiger antalet utannonserade tjänster. Varje region ska utse en kontaktperson för att arbeta med tillsättandet av tjänster och de kommer också att ansvara för rekryteringen.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för äldre och funktionshinder. Stadsdelsnämndens pensionärsråd fick ärendet på sammanträdet den 10 maj 2012 och har inkommit med eget yttrande, se bilaga 2. Samverkansgruppen informerades om ärendet den 22 maj 2012.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning har 0,5 helårsanställning heminstruktör. Efterfrågan på heminstruktörens tjänster är uppskattningsvis 0,25 helårsanställning.

Förvaltningen anser att huvuduppgiften för heminstruktören bör vara utbildning för omvårdnadspersonal i att hantera hörsel- och synhjälpmedel samt att för de personer som inte har hemhjälp träna orientering i hemmet och närmiljön och vara behjälplig i kontakten med öron- och ögonläkare, hörselklinik och syncentral. Den huvudsakliga målgruppen ska vara personer i ordinärt boende, personer som bor på särskilda boenden ska i huvudsak få hjälp av omvårdnadspersonalen på boendet.

Förvaltningen ställer sig positiv till att åldersgränsen ska vara 20 år för hela staden, det är inte rimligt att en så stor del av målgruppen i delar av staden ställs utanför möjligheten till stöd och hjälp.

Heminstruktören i Spånga-Tensta arbetar redan idag med personer med både syn- och/eller hörselnedsättning och förvaltningen ser detta som en naturlig kombination för tjänsten.

Förvaltningen instämmer i att den föreslagna indelningen i regioner kommer att leda till en ökad samsyn och likställighet i staden. Det är av yttersta vikt att insatsen inte skiljer sig åt beroende på vilken stadsdelsnämnd man tillhör.

Den dokumentationsskyldighet som enligt remissen ska föreligga heminstruktörerna bör förtydligas. Syftet med dokumentationen måste tydligt framgå då det idag inte finns någon dokumentationsskyldighet enligt lag för heminstruktörerna.

När det gäller kostnaden för heminstruktörer är det viktigt att den inte blir högre för förvaltningen än vad den är idag. Redan idag har befattningen heminstruktör en viss överkapacitet inom förvaltningen, varför debiteringssystemet nog måste ses över.

Vad gäller den organisatoriska placeringen av heminstruktörer i Västra staden så anser förvaltningen att Växthuset i Hässelby-Vällingby sdf skulle vara ett bra val

för regionen. Lokalen är alltid bemannad på vardagar vilket skulle främja heminstruktörernas tillgänglighet. Verksamheten har aktiviteter och nätverk i övrigt som syftar till att medborgarna ska behålla sin självständighet och klara av ett eget boende. Lokalen är centralt placerad i Vällingby med närhet till kommunikationer.

Bilagor

1. Remissen
2. Yttrande från lokala pensionärsrådet.